ANKIETA OCENY OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH LUB ARTYSTYCZNYCH OSOBY UBIEGAJĄCEJ SIĘ O NADANIE TYTUŁU PROFESORA

A. INFORMACJE O OSIĄGNIĘCIACH I DOROBKU NAUKOWYM ALBO ARTYSTYCZNYM

I. Informacja o osiągnięciach i dorobku naukowym

1. **Wykaz autorskich publikacji naukowych w czasopismach krajowych i międzynarodowych:**

1) WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA JAKO ELEMENT WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ, „Rzeszowskie Zeszyty Naukowe. Prawo – Ekonomia (seria prawnicza), tom. XXIX, Rzeszów 2000 r.;
2) OBYWATELSTWO W ŚWIETLE PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO, „Annales" SECTIO G IUS. Wydawnictwo UMCS w Lublinie, Lublin 2000 r.;
3) POLITYKA REGIONALNA UNII EUROPEJSKIEJ I INSTRUMENTY WSPIERANIA ROZWOJU REGIONALNEGO (PAŃSTW CZŁONKOWSKICH), „Studia Prawnicze KUL", Lublin 2007 r., nr 1 (29);
4) BADANIA NAD INTEGRACJĄ EUROPEJSKĄ Z PERSPEKTYWY NAUK PRAWNYCH, „Przegląd Europejski" 2007, nr 1 (14);
5) ZBRODNIE MIĘDZYNARODOWE, „Przegląd Prawniczy Uniwersytetu Warszawskiego" 2008 r., nr 2;
6) PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ A PRAWO KRAJOWE – ASPEKTY TEORETYCZNE, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego", Zeszyt 78/2013, Prawo 13. Wydanie Specjalne, Rzeszów 2013 r.;
7) KONWENCJA CHICAGOWSKA I JEJ WPŁYW NA ROZWÓJ MIĘDZYNARODOWEGO PRAWA LOTNICZEGO, „Biuletyn Polskiej Izby Spedycji i Logistyki", listopad/grudzień 2014, nr 11-12.

2. **Wykaz autorskich monografii:**

1) UZNANIE RZĄDU W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM, Lublin 1997 r.;
2) INTEGRACJA EUROPEJSKA – ZARYS PROBLEMATYKI. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003 r.;
3) INTEGRACJA EUROPEJSKA. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2004 r.;
4) INTEGRACJA EUROPEJSKA. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2006 r.;
5) OBYWATELSTWO NARODOWE A OBYWATELSTWO EUROPEJSKIE, Towarzystwo Naukowe w Rzeszowie, Komisja Nauk Prawnych, Rzeszów 2007r;
6) PRZYSZŁOŚĆ TRAKTATU KONSTYTUCYJNEGO UNII EUROPEJSKIEJ, Towarzystwo Naukowe w Rzeszowie, Komisja Nauk Prawnych, Rzeszów 2007 r.;
7) SKARGA INDYWIDUALNA DO EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA, Towarzystwo Naukowe w Rzeszowie, Komisja Nauk Prawnych, Rzeszów 2007 r.

3. **Wykaz współautorskich publikacji naukowych i udział w opracowaniach zbiorowych:**

1) PROCES HARMONIZACJI PRAWA POLSKIEGO Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM W OBSZARZE WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAWY WEWNĘTRZNE, Materiały z Konferencji Międzynarodowej nt. „Zmiany w ustawodawstwach państw Europy Środkowo – Wschodniej dostosowujące te kraje do standardów prawnych Unii Europejskiej". Wydawnictwo Stowarzyszenie Prawników „Temida" w Jaśle, Jasło – wrzesień 2000 r.;
2) OCHRONA MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM [w:] H. Zięba-Załucka (red.), „Mniejszości narodowe i etniczne". Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 2001 r.;
3) GŁOS W DYSKUSJI opublikowany w materiałach z XLIII Ogólnopolskiej Konferencji Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, zorganizowanej w Polańczyku w dniach 31 maja – 2 czerwca 2001 r. przez Zakład Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Filii UMCS w Rzeszowie; H. Zięba – Załucka, M. Kijowski (red.), „Akcesja do Unii Europejskiej a Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej". Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2002 r.;
4) UKŁAD Z SCHENGEN I JEGO IMPLIKACJE DLA POLSKI [w:] M. Grzybowski, M. Berdel-Dudzińska (red.), „Prawo i ustrój RP w perspektywie integracji z Unią Europejską". Wydawnictwo WSIZ, Rzeszów 2002 r.;
5) WKŁAD UNII EUROPEJSKIEJ W ROZWÓJ INSTYTUCJI UZNANIA PAŃSTWA [w:] E. Dynia (red.), „Nauka prawa międzynarodowego u progu XXI wieku. Materiały pokonferencyjne". Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2003 r.;

6) POLITYKA REGIONALNA UNII EUROPEJSKIEJ I JEJ WPŁYW NA POLITYKĘ ROZWOJU REGIONALNEGO W POLSCE [w:] M. G. Woźniak (red.), „Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy. Zarys problematyki". Wydawnictwo Uniwersytet Rzeszowski, Katedra Teorii Ekonomii, Rzeszów 2003 r.;
7) LEGITYMIZM DEMOKRATYCZNY I UZNANIE RZĄDU [w:] E. Haliżak, R. Kuźniar (red.), „Prawo, instytucje i polityka w procesie globalizacji. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Januszowi Symonidesowi". Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003 r.;
8) INTEGRACJA EUROPEJSKA I JEJ WPŁYW NA URZECZYWISTNIENIE TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ W RAMACH STRUKTUR REGIONALNYCH I LOKALNYCH [w:] J. Mikułowski-Pomorski (red.), „Narody wobec Europy. Negocjowanie tożsamości", Kraków 2004 r.;
9) HANDEL LUDŹMI W ŚWIETLE UREGULOWAŃ PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO [w:] „Pomoc prawna dla cudzoziemców jako narzędzie zapobiegania handlowi kobietami". Wydane przez Stowarzyszenie Prawników „Temida" w Jaśle, Jasło, listopad 2004 r.;
10) EUROPEJSKI SYSTEM OCHRONY PRAW CZŁOWIEKA A POLSKA [w:] E. Dynia, Cz. P. Kłak (red.), „Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie". Wydawnictwo „Mitel", Rzeszów 2005 r.;
11) CZY LUDOM TUBYLCZYM PRZYSŁUGUJE PRAWO DO SAMOSTANOWIENIA W ŚWIETLE PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO? [w:] „Ludy Tubylcze. Czwarty Świat, dziedzictwo kolonializmu, skanseny świata, czy partnerzy narodów?. Materiały konferencyjne", Warszawa 2007 r.;
12) ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNOMIĘDZYNARODOWA JEDNOSTKI W ŚWIETLE PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO [w:] J. Menkes (red.), „Prawo międzynarodowe. Księga pamiątkowa prof. Renaty Szafarz". Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2007 r.;
13) REFORMY USTROJOWE W TRAKTATCIE USTANAWIAJĄCYM KONSTYTUCJĘ DLA EUROPY [w:] J. Czajowski, J. Karp, G. Kuca, A. Kulig, A. Opałek (red.), „Ustroje, doktryny, instytucje polityczne. Księga jubileuszowa Profesora zw. dr hab. Mariana Grzybowskiego". Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2007 r.;
14) WPŁYW RADY EUROPY NA ROZWÓJ PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO [w:] I. Głuszczyńska, K. Lankosz (red.), „Rada Europy – 60 lat na rzecz jedności europejskiej". Wydawnictwo Wyższej Szkoły Administracji, Bielsko – Biała 2008 r.;
15) ZASADA AUTONOMII PRAWA WSPÓLNOTOWEGO [w:] B. Mikołajczyk, J. Nowakowska-Małusecka (red.), „Prawo międzynarodowe, europejskie i krajowe – granice i wspólne obszary. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Genowefie Grabowskiej". Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2009 r.;
16) PRAWO DO SĄDU W ŚWIETLE EUROPEJSKIEJ KONWENCJI PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI ORAZ KARTY PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ [w:] A. Wróbel (red.), „Karta Praw Podstawowych w europejskim i krajowym porządku prawnym". Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2009 r.;
17) UZNANIE KOSOWA Z PUNKTU WIDZENIA PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO [w:] E. Dynia (red.), „Prawo międzynarodowe i wspólnotowe wobec wyzwań współczesnego świata". Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009 r.;
18) STUDIA EUROPEJSKIE Z PERSPEKTYWY NAUK PRAWNYCH [w:] K. A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski (red.), „Studia europejskie. Zagadnienia metodologiczne". Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010 r.;
19) WSPÓŁPRACA RADY EUROPY Z UNIĄ EUROPEJSKĄ I JEJ WPŁYW NA ROZWÓJ I SPÓJNOŚĆ STANDARDÓW EUROPEJSKICH [w:] J. Jaskiernia (red.), „Rada Europy a przemiany demokratyczne w państwach Europy Środkowej i Wschodniej w latach 1989-2009". Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010 r.;
20) INTERWENCJA HUMANITARNA W KOSOWIE [w:] W. Wacławczyk, K. Żarna (red.), „Zbrodnia i kara. Ludobójstwo – zbrodnie wojenne – zbrodnie przeciw ludzkości". Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2011 r.;
21) OCHRONA OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI W ŚWIETLE PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO PRAW CZŁOWIEKA [w:] R. M. Czarny, K. Spryszak (red. naukowa), „Państwo i prawo wobec współczesnych wyzwań. Problemy administracji, zarządzania i ekonomii. Księga jubileuszowa Profesora Jerzego Jaskierni". Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012 r.;
22) DOROBEK PRAWNY ONZ W DZIEDZINIE ZWALCZANIA TERRORYZMU MIĘDZYNARODOWEGO [w:] H. Zięba-Załucka, T. Bąk (red.), „Terroryzm a prawa człowieka", Kraków-Rzeszów-Zamość 2012 r.;

23) UNIA EUROPEJSKA JAKO WSPÓLNOTA PRAWNA, ROZDZIAŁ V [w:] K. A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski (red. naukowa), EUROPEISTYKA. PODRĘCZNIK AKADEMICKI, tom 1. Wydawnictwo Naukowe PWN SA., Warszawa 2012 r.;

24) TRANSPLANTOLOGIA A PRAWA CZŁOWIEKA [w:] E. Mikos-Skuza, K. Myszona-Kostrzewa, J. Poczobut (red.), „Prawo międzynarodowe – teraźniejszość, perspektywy, dylematy. Księga jubileuszowa Profesora Zdzisława Galickiego". Wydawnictwo Lex Wolter Kluwer Business, Warszawa 2013 r.;

25) KONWENCJA GENEWSKA DOTYCZĄCA STATUSU UCHODŹCÓW A MIĘDZYNARODOWE STANDARDY OCHRONY PRAW CZŁOWIEKA [w:] S. Pelc (red.), „Prawa człowieka w kontekście sytuacji uchodźców w Europie", Wyższa Szkoła Inżynieryjno – Ekonomiczna w Rzeszowie, Rzeszów 2014 r.;

26) WIELKA ENCYKLOPEDIA PRAWA, tom IV – PRAWO MIĘDZYNARODOWE PUBLICZNE (red.) J. Symonides, D. Pyć, Wyd. Fundacja „Ubi societas ibi ius", Warszawa 2014 r. (7 haseł);

27) ROLA ICAO W ZAPEWNIENIU BEZPIECZENSTWA ŻEGLUGI POWIETRZNEJ [w:] E. Dynia, P. Cieciński (red.), „Aktualne problemy prawa lotniczego". Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015 r.;

28) TERRORYZM ZAGROŻENIEM DLA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA ORAZ OCHRONY PRAW I WOLNOŚCI JEDNOSTKI [w:] P. Mikuli, A. Kulig, J. Karp, G. Kuc (red.), „Ustroje tradycje i porównania. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr hab. Marianowi Grzybowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin", Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2015 r.;

29) RECOGNITION OF THE STATE BY INTERNATIONAL ORGANIZATION – THEORETICAL ASPECTS AND PRACTICE [in:] J. Nowakowska-Małusecka, "New Challenges for International Organization", Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016 r.;

30) UZNANIE PAŃSTWA POWSTAŁEGO W DRODZE SECESJI [w:] J. Menkes, E. Cała-Wacinkiewicz (red.), „Państwo i terytorium w prawie międzynarodowym", Monografie Prawnicze, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2015 r.;

31) PRAWO DO SAMOSTANOWIENIA A INTEGRALNOŚĆ TERYTORIALNA PAŃSTWA [w:] J. Menkes, E. Cała-Wacinkiewicz, J. Nowakowska-Małusecka, W. Pęksa, W. Sz. Staszewski (red.), "Idee, normy i instytucje Kongresu Wiedeńskiego – 200 lat później – perspektywa prawnomiędzynarodowa", Monografie Prawnicze, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2016 r.;

32) ZESTRZELENIE CYWILNEGO STATKU POWIETRZNEGO W ŚWIETLE PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO [w:] E. Dynia, D. Kuźniar-Kwiatek (red.), "Międzynarodowe prawo lotnicze, kosmiczne i technologie", Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016 r.

4. **Członkostwo w redakcjach naukowych:**

1) NAUKA PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO U PROGU XXI WIEKU. Materiały pokonferencyjne. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2003 r.;
2) EUROPEJSKIE STANDARDY OCHRONY PRAW CZŁOWIEKA A USTAWODAWSTWO POLSKIE. Wydawnictwo „Mitel", Rzeszów 2005 r.;
3) RZESZOWSKIE ZESZYTY NAUKOWE – Prawo V, Rzeszów 2007 r.;
4) RZESZOWSKIE ZESZYTY NAUKOWE – Prawo VI, Rzeszów 2008 r.;
5) PRAWO MIĘDZYNARODOWE I WSPÓLNOTOWE WOBEC WYZWAŃ WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009 r.;
6) RZESZOWSKIE ZESZYTY NAUKOWE – Prawo VII, Rzeszów 2009 r.;
7) RZESZOWSKIE ZESZYTY NAUKOWE – Prawo VIII, Rzeszów 2009 r.;
8) ZESZYTY NAUKOWE UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO, Zeszyt 78/2013, Prawo 13. Wydanie specjalne, Rzeszów 2013 r.;
9) PRAWO LOTNICZE I TECHNOLOGIE. NOWE WYZWANIA DLA MIĘDZYNARODOWEGO I KRAJOWEGO PRAWA LOTNICZEGO ORAZ TECHNOLOGII LOTNICZYCH, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015 r.;
10) AKTUALNE PROBLEMY PRAWA LOTNICZEGO. Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015 r.;
11) MIĘDZYNARODOWE PRAWO LOTNICZE, KOSMICZNE I TECHNOLOGIE, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016 r.;
12) PRAWO LOTNICZE I KOSMICZNE ORAZ TECHNOLOGIE, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2017 r.

II. Informacja o aktywności naukowej albo artystycznej

1. Aktywność naukowa:

1) informacje o wystąpieniach na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych:

1. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA nt. *„Międzynarodowa przestępczość zorganizowana"*, zorganizowana w dniach 13-15 czerwca 2000 r. w Rzeszowie przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA;
2. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA nt. *„Zmiany w ustawodawstwach państw Europy Środkowo - Wschodniej dostosowujące te kraje do standardów prawnych Unii Europejskiej"*, zorganizowana w dniach 14 - 17 września 2000 r. w Jaśle przez Stowarzyszenia Prawników „Temida" w Jaśle przy współpracy naukowej Filii UMCS w Rzeszowie;
3. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA nt. *„Prawo i ustrój RP w perspektywie członkostwa w Unii Europejskiej"*, zorganizowana w dniach 16-18 lutego 2001 r. w Krynicy Górskiej przez Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie;
4. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA nt. *„Narody wobec Europy - negocjowanie tożsamości"*, zorganizowana w dniach 9 - 10 maja 2002 r. w Krakowie przez Katedrę Studiów Europejskich Akademii Ekonomicznej w Krakowie oraz Polskie Stowarzyszenie Badań nad Wspólnotą Europejską;
5. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA nt. *Polityka regionalna w drodze do Unii Europejskiej - etyka w biznesie"*, zorganizowana w dniach 23 - 24 maja 2002 r. w Częstochowie: Jasna Góra - Złoty Potok przez Krajową Izbę Gospodarczą w Warszawie i Instytut Administracji Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie;
6. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *Nauka prawa międzynarodowego u progu XXI wieku"*, zorganizowana w dniach 19-21 września 2002 r. w Polańczyku przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Wspólnot Europejskich Wydziału Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego;
7. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy"*, zorganizowana w dniach 26 - 28 września 2002 r. w Rzeszowie przez Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego;
8. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Ludy tubylcze, czwarty świat, dziedzictwo kolonializmu, skanseny świata, czy partnerzy narodów?"*, zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Czterech Kontynentów oraz Instytut Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego w dniach 20-21 listopada 2003 r.;
9. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Europejskie standardy ochrony praw człowieka a polski wymiar sprawiedliwości"*, zorganizowana przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Wspólnot Europejskich Wydziału Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego i Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w dniach 13-14 maja 2004 r.;
10. KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Pomoc prawna dla cudzoziemców jako narzędzie zapobiegania handlowi kobiet"*, zorganizowana przez Stowarzyszenie Prawników „Temida" w Jaśle w dniu 19 listopada 2004 r.;
11. KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„ONZ, UE a problemy bezpieczeństwa międzynarodowego"*, zorganizowana przez Stowarzyszenie Prawa Międzynarodowego (ILA) - Grupa Polska i Wyższą Szkołę Handlową w Radomiu w dniu 20 maja 2005 r.;
12. MIĘDZYNARODOWA KONFRENCJA nt. *„Zwyczajowe międzynarodowe prawo humanitarne"*, zorganizowana przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Polski Czerwony Krzyż oraz Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża w Warszawie w dniu 24 marca 2006 r.;
13. KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Metodologiczne problemy badań nad integracją europejską"*, zorganizowana przez Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego w dniach 29-30 stycznia 2007 r. w Warszawie;
14. KONFERENCJA JUBILEUSZOWA PANI PROFESOR RENATY SZAFLARZ nt. *„Prawo międzynarodowe w XXI wieku"*, zorganizowana przez Grupę Polską ILA i Instytut Nauk Prawnych PAN w dniach 29-30 listopada 2007 r. w Warszawie;
15. KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Rada Europy - 60 lat na rzecz jedności europejskiej"*, zorganizowana przez Wyższą Szkołę Administracji w Bielsku Białej w dniach 14-15 czerwca 2008 r.;
16. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA nt. „Prawo *międzynarodowe wobec wyzwań współczesnego świata"*, zorganizowana przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego w dniach 16-19 września 2008 r. w Jasionce k/Rzeszowa;
17. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Europa Środkowa i Wschodnia jako obszar demokracji, praworządności i praw człowieka (Wpływ Rady Europy na przekształcenia systemowe w*

latach 1989-2009)", zorganizowana przez Międzynarodowe Centrum Prawa i Zarządzania Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Legnicy w dniach 17-18 kwietnia 2009 r. w Szklarskiej Porębie;

18. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *"Ludobójstwo – zbrodnie wojenne – zbrodnie przeciwko ludzkości"*, zorganizowana przez Helsińską Fundację Praw Człowieka i Wyższą Szkołę Zawodową w Oświęcimiu w dniach 7 - 8 grudnia 2009 r. w Oświęcimiu;
19. I OTWARTA KONFERENCJA nt. *„Przeszczep szansą na drugie życie"* zorganizowana przez Uniwersytet Rzeszowski, Politechnikę Rzeszowską i Centrum Medyczne MEDYK, pod patronatem Wojewody Podkarpackiego w dniu 16 marca 2011 r. w Rzeszowie;
20. II OTWARTA KONFERENCJA nt. *„Przeszczep szansą na drugie życie"* zorganizowana przez Uniwersytet Rzeszowski, Politechnikę Rzeszowską i Centrum Medyczne MEDYK, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie w dniu 21 maja 2012 r.;
21. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Wpływ prawa Unii Europejskiej na prawo krajowe"*, zorganizowana przez studentów Wydziału Prawa i Administracji, działających przy Fundacji Generator Inspiracji, Zrzeszenie Prawników Polskich – Oddział Wojewódzki w Rzeszowie oraz Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego WPiA Uniwersytetu Rzeszowskiego w dniu 21 lutego 2013 r. w Rzeszowie;
22. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Aktualne problemy prawa lotniczego"*, zorganizowana przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Rzeszów, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Lotnictwa EUROAVIA Rzeszów oraz Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego WPiA Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie w dniach 11 – 12 kwietnia 2013 r.;
23. III KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Przeszczep szansą na drugie życie"* zorganizowana w ramach „RZESZOWSKIEGO ŚWIĘTA TRANSPLANTACJI" przez Uniwersytet Rzeszowski, Politechnikę Rzeszowską, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 1 w Rzeszowie oraz Centrum Medyczne MEDYK w Rzeszowie, pod patronatem Prezydenta Miasta Rzeszowa, Wojewody Podkarpackiego, Marszałka Województwa Podkarpackiego oraz Starosty Rzeszowskiego, w dniu 24 maja 2013 r. w Rzeszowie;
24. KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Prawa człowieka w kontekście sytuacji uchodźców w Europie"*, zorganizowana przez Wyższą Szkołę Inżynieryjno – Ekonomiczną w Rzeszowie oraz Organizację pozarządową „Spectrum-Vychod" w Presovie w dniu 18 listopada 2013 r. w Rzeszowie;
25. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Prawne narzędzia Unii Europejskiej w służbie wsparcia aktywizacji młodych"*, zorganizowana przez Podkarpackie Centrum Edukacji Prawnej i Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego w dniu 20 lutego 2014 r. w Rzeszowie;
26. II OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Air law and technology. Nowe wyzwania dla międzynarodowego i krajowego prawa lotniczego oraz technologii lotniczych"*, zorganizowana przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Rzeszów oraz Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego WPiA Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie w dniach 3-4 kwietnia 2014 r.;
27. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA – ZJAZD KATEDR PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO PUBLICZNEGO I PRAWA EUROPEJSKIEGO nt. *"Prawo organizacji międzynarodowych wobec wyzwań współczesnego świata"*, zorganizowana przez Katedrę Prawa Międzynarodowego Publicznego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w dniach 14-16 maja 2014 r. w Kroczycach;
28. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Polska w Strefie Schengen – doświadczenia i perspektywy"*, zorganizowana przez Podkarpackie Centrum Edukacji Prawnej, Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego i Koło Naukowe Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji UR w dniu 19 marca 2015 r. w Rzeszowie;
29. III OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA nt. *„Air law and technology. Prawo Lotnicze i Kosmiczne oraz Forum Technologii"*, zorganizowana przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji UR oraz Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Rzeszów i Europejskie Stowarzyszenie Studentów Lotnictwa EUROAVIA Rzeszów w dniach 23-24 kwietnia 2015 r. w Rzeszowie;
30. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Idee, normy i instytucje Kongresu Wiedeńskiego – 200 lat później"*, zorganizowana przez Stowarzyszenie Prawa Międzynarodowego – Grupa Polska w dniach 15-16 października 2015 r. w Warszawie;
31. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„Przyszłość polityki migracyjnej i azylowej Unii Europejskiej"*, zorganizowana przez Wydział Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Centrum Badań nad Europejskim Prawem i Polityką Migracyjną oraz Instytut na rzecz Państwa i Prawa wraz z grupą badawczą MIGRA-TEAM w dniu 11 marca 2016 r. w Lublinie;
32. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *„System Narodów Zjednoczonych z polskiej perspektywy"*, zorganizowana przez Stowarzyszenie Prawa Międzynarodowego – Grupa Polska i Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, w dniach 13-14 października 2016 r. w Warszawie;
33. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA nt. *"Wpływ międzynarodowych instytucji konwencyjnych na przestrze-*

ganie przez państwa praw człowieka", zorganizowana przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego, Katedrę Instytucji Prawnych i Praw Człowieka WPiA UR oraz Koło Naukowe Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego i Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego "Constitutio" w Rzeszowie w dniu 16 marca 2017 r.
2) członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism: a) 2000 – 2001 r. członek Rady Redakcyjnej "Rzeszowskich Zeszytów Naukowych Prawo – Ekonomia", wydawanych przez Filię UMCS w Rzeszowie; b) 2007 – 2009 r. redaktor "Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego, Seria Prawnicza"; c) od 2010 r. członek Komitetu Redakcyjnego "Polish Review of International and European Law"; d) od 2015 r. członek Rady Naukowej "Journal International Trade, Logistics and Law" (JITAL).
3) wykaz zrealizowanych projektów badawczych krajowych, europejskich i innych międzynarodowych: nie
4) informacje o kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych: nie
2. Aktywność artystyczna:
1) wykaz publicznych realizacji dzieł artystycznych: nie dotyczy
2) wykaz publikacji utworów lub dzieł artystycznych: nie dotyczy
3) wykaz publikacji współautorskich utworów lub dzieł artystycznych: nie dotyczy
III. Informacja o współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym
1) w obszarach wiedzy: nauki ścisłe, nauki techniczne, nauki przyrodnicze, nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne, nauki medyczne i nauki o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej:
a) dorobek technologiczny i współpraca z sektorem gospodarczym: nie dotyczy
b) prawa własności przemysłowej lub prawa do ochrony wyhodowanych albo odkrytych i wyprowadzonych odmian roślin, uzyskane w kraju lub za granicą: nie dotyczy
c) wdrożenia technologii, konstrukcji, procesów, rozwiązań oraz procedur: nie dotyczy
d) ekspertyzy i inne opracowania wykonane na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców: nie dotyczy
e) udziały lub akcje objęte lub nabyte w spółkach w celu wdrożenia lub przygotowania do wdrożenia wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub *know-how* związanych z tymi wynikami: nie dotyczy

f) udział w zespołach eksperckich i konkursowych:

nie dotyczy

2) w obszarach wiedzy nauki społeczne i nauki humanistyczne:

a) ekspertyzy i inne opracowania wykonane na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców:

– w 2017 r. na zlecenie firmy Fin Sp. z o. o. w Kolbuszowej ekspertyza prawna, w związku z postępowaniem w Urzędzie Kontroli Skarbowej, dotycząca konfliktu na Ukrainie.

b) pełnione funkcje zarządcze w spółkach prowadzących działalność badawczo-rozwojową, instytucjach finansowych, kancelariach prawniczych, placówkach prowadzących działalność w zakresie wsparcia psychologiczno-terapeutycznego albo w podmiotach o charakterze publicznym:

nie

c) udział w zespołach eksperckich i konkursowych:

1) Autorskie opinie członków Grupy Polskiej ILA na temat Panelu Wysokiego Szczebla Sekretarza Generalnego ONZ dotyczące reformy ONZ. Opinia: *Reforma Rady Bezpieczeństwa ONZ* [w:] "Reforma ONZ. Stanowisko Grupy Polskiej Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego (ILA)", "Zeszyty Akademii Dyplomatycznej MSZ", Warszawa 2005 r., z. 24;
2) w latach 1998-2003 członek jury Ogólnopolskiego Konkursu na Esej Prawniczy;
3) od 1998 r. członek jury corocznego Lokalnego Konkursu Krasomówczego organizowanego przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA – Rzeszów;
4) członek jury Finału XV Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego Aplikantów Prokuratorskich, który odbył się w Rzeszowie w dniach 17-18.XI.2008 r.
5) w roku 2013 i 2014 patronat merytoryczny XII i XIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Prawa Europejskiego, organizowanego przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA – Grupa Lokalna Słubice.

3) w obszarze wiedzy sztuka:

a) projekty zrealizowane we współpracy ze środowiskami pozaartystycznymi:

nie dotyczy

b) prawa własności przemysłowej uzyskane w kraju lub za granicą (dotyczy sztuk projektowych):

nie dotyczy

c) ekspertyzy i inne opracowania wykonane w szczególności na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców:

nie dotyczy

d) udział w zespołach eksperckich i konkursowych:

nie dotyczy

IV. Informacja o współpracy międzynarodowej

1) we wszystkich obszarach wiedzy, z wyłączeniem obszaru wiedzy sztuka:

a) staże zagraniczne (wraz z określeniem czasu ich trwania):

1) Uniwersytet Lock Haven w Pensylwanii (USA) 24.I – 12.V.1987 r.
2) The Faculty of Law The University Pablo de Olavide (Hiszpania) 28.IV – 6.V.2012 r. (wizyta studyjna)

b) udział w ocenie projektów międzynarodowych:

nie

c) recenzowanie prac publikowanych w czasopismach międzynarodowych posiadających współczynnik wpływu *impact factor*:

nie

d) członkostwo w międzynarodowych organizacjach i stowarzyszeniach będących zgodnie z postanowie-

niami ich statutów towarzystwami naukowymi:

1) od 1998 r. członek Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego – Grupa Polska; w latach 2003-2005 członek Zarządu Grupy Polskiej ILA

e) udział w międzynarodowych zespołach eksperckich:
nie

f) uczestnictwo w programach europejskich i innych międzynarodowych:
nie

g) udział w międzynarodowych zespołach badawczych:
nie

2) w obszarze wiedzy sztuka:

a) staże zagraniczne (wraz z określeniem czasu ich trwania):
nie dotyczy

b) udział w międzynarodowych wydarzeniach artystycznych:
nie dotyczy

c) uczestnictwo w projektach lub programach europejskich i innych międzynarodowych:
nie dotyczy

d) członkostwo w międzynarodowych organizacjach artystycznych:
nie dotyczy

V. Informacja o osiągnięciach i dorobku dydaktycznym i popularyzatorskim

1. Przeprowadzone lub prowadzone wykłady i seminaria naukowe:

1) od 1981 r. wykłady z przedmiotu *Prawo międzynarodowe publiczne* dla studentów kierunku prawo i kierunku administracja WPiA Filii UMCS w Rzeszowie, od 2001 r. Uniwersytetu Rzeszowskiego;
2) od 1998 – 2002 r. wykłady z przedmiotu *Prawo międzynarodowe publiczne* dla studentów Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Przemyślu;
3) od 2002 – 2005 r. wykłady z przedmiotu *Integracja europejska* dla słuchaczy Podyplomowego Interdyscyplinarnego Studium Europeistyki przy WPiA Uniwersytetu Rzeszowskiego;
4) od 2004 – 2009 r. wykłady z przedmiotu *Prawo Unii Europejskiej* dla studentów kierunku prawo i kierunku administracja WPiA Uniwersytetu Rzeszowskiego;
5) od 2005 – 2008 r. wykłady z przedmiotu *Instytucje i prawo Unii Europejskiej* dla studentów Wyższej Szkoły Inżynieryjno – Ekonomicznej w Ropczycach;
6) od 2015 r. wykłady z przedmiotu *Międzynarodowe prawo lotnicze i kosmiczne* dla studentów Wydziału Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej;
7) od 2004 r. wykłady na aplikacji radcowskiej, organizowanej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Rzeszowie, z przedmiotu *Prawo Unii Europejskiej* i *Ochrona praw człowieka w Radzie Europy i Unii Europejskiej*;
8) od 1998 r. *seminarium magisterskie* dla studentów IV i V roku kierunku prawo WPiA Filii UMCS w Rzeszowie, od 2001 r. Uniwersytetu Rzeszowskiego.

2. Opieka naukowa nad doktorantami i osobami ubiegającymi się o nadanie stopnia doktora (w charakterze promotora, promotora pomocniczego lub opiekuna naukowego), z podaniem tytułów rozpraw doktorskich:

1) promotor rozprawy doktorskiej Dagmary Kuźniar-Kwiatek pt. *Odpowiedzialność międzynarodowoprawna jednostki w świetle Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego,* obronionej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w dniu 24 kwietnia 2006 r.;
2) promotor rozprawy doktorskiej Lidii Brodowski pt. *Ekstradycja jako instytucja prawa międzynarodowego,* obronionej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w dniu 2

grudnia 2009 r.;

3) promotor rozprawy doktorskiej Marcina Pączka pt. *Ewolucja prawa do samoobrony. Studium prawnomiędzynarodowe,* obronionej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w dniu 26 czerwca 2015 r.;
4) recenzent rozprawy doktorskiej Katarzyny Kaczmarczyk-Kłak pt. *Prawne uwarunkowania współpracy transgranicznej w polskim prawie publicznym,* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, 2003 r.;
5) recenzent rozprawy doktorskiej Edyty Lis pt. *Przesłanki odpowiedzialności prawnomiędzynarodowej państwa,* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2007 r.;
6) recenzent rozprawy doktorskiej Małgorzaty Górskiej pt. *Podstawy prawne i instytucjonalne współpracy Unii Europejskiej z wybranymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie ochrony praw człowieka,* Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, 2007 r.;
7) recenzent rozprawy doktorskiej Moniki Poboży pt. *Reforma traktatowa jako proces konstytucjonalizacji Unii Europejskiej,* Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Uniwersytet Warszawski, 2008 r.;
8) recenzent rozprawy doktorskiej Marty Pietras-Eichberger pt. *Ochrona osób pozbawionych wolności podczas konfliktów zbrojnych w świetle prawa międzynarodowego,* Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolicki Uniwersytet Lubelski w Lublinie, 2009 r.;
9) recenzent rozprawy doktorskiej Anny Przybyła pt. *Ochrona praw rodziny. Studium prawnomiędzynarodowe,* Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolicki Uniwersytet Lubelski w Lublinie, 2010 r.;
10) recenzent rozprawy doktorskiej Małgorzaty Rzeszutko pt. *Uchwały prawotwórcze organizacji wyspecjalizowanych ONZ,* Instytut Prawa Międzynarodowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, 2010 r.;
11) recenzent rozprawy doktorskiej Lecha Buczka pt. *Sprawa zjednoczenia państw koreańskich. Studium prawnomiędzynarodowe,* Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolicki Uniwersytet Lubelski w Lublinie, 2010 r.;
12) recenzent rozprawy doktorskiej Sylwii Rasson pt. *System rozwiązywania sporów w Północnoamerykańskim Porozumieniu o Wolnym Handlu (NAFTA),* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, 2011 r.;
13) recenzent rozprawy doktorskiej Bartłomieja Demela pt. *Granice morskich i podmorskich obszarów Republiki Chorwackiej,* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, 2011 r.;
14) recenzent rozprawy doktorskiej Łukasza Dawida Dąbrowskiego pt. *Przestępczość korupcyjna w świetle prawa międzynarodowego,* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2012 r.;
15) recenzent rozprawy doktorskiej Przemysława Siwiora pt. *Znaczenie Europejskiej Konwencji Bioetycznej jako międzynarodowego instrumentu ochrony praw pacjenta,* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, 2015 r.;
16) recenzent rozprawy doktorskiej Radosława Jana Kamińskiego pt. *Mały ruch graniczny między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą,* Wydział Prawa Uniwersytet w Białymstoku, 2016 r.

3. Publikacje i prace o charakterze popularnonaukowym:

1) Obywatelstwo Unii Europejskiej, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rzeszowie, Biuletyn nr 8, Rzeszów 2009 r.;
2) Unia Europejska, "VIP Biznes & Styl", dwumiesięcznik podkarpacki, nr 3 (4), maj-czerwiec 2009 r.

4. Przygotowane materiały do e-learningu:

nie

5. Aktywny udział w imprezach popularyzujących naukę, kulturę oraz sztukę:

1) w 2007 r. udział w cyklicznych wykładach "Spotkania z prawem" organizowanych przez Rzeszowskie Towarzystwo Naukowe (3 wykłady);
2) od 2011 r. Pełnomocnik Rektora ds. reprezentowania Uniwersytetu Rzeszowskiego w trakcie organizacji "Rzeszowskiego Święta Transplantacji", składającego się z konferencji naukowej i pikniku edukacyjnego, którego współorganizatorem jest Politechnika Rzeszowska i rzeszowskie środowisko lekarskie (koordynator wszystkich edycji, aktualnie VII)

VI. Informacja o otrzymanych nagrodach oraz wyróżnieniach za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i artystyczne

1) w 1999 r. nagroda indywidualna II stopnia Rektora UMCS w Lublinie za wyróżniającą pracę;
2) w 2012 r. nagroda I stopnia Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za osiągnięcia organizacyjne i dydaktyczne;
3) w 2015 r. nagroda indywidualna II stopnia Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za osiągnięcia organizacyjne;
4) w 2009 r. Laur Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego "Prostudencki Autorytet".

B. INFORMACJA O NAJWAŻNIEJSZYM OSIĄGNIĘCIU NAUKOWYM ALBO ARTYSTYCZNYM

Za najważniejsze osiągniecie naukowe uważam monografię *"Uznanie państwa w prawie międzynarodowym"* (wyd. Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2017 r.), która stanowi podsumowanie dotychczasowych badań nad instytucją uznania w prawie międzynarodowym. Potrzeba dokonania oceny tej instytucji wynika z faktu, że przechodziła ona i przechodzi stałą ewolucję związaną z głównymi, zasadniczymi tendencjami rozwoju powszechnego prawa międzynarodowego, jak również praktyką państw, doświadczając w ostatnich latach istotnych zmian. Ponadto, pomimo znaczącej roli jaką instytucja ta odgrywa w stosunkach międzynarodowych, zagadnienia uznania międzynarodowego nie zostały dotychczas skodyfikowane, co wiąże się przede wszystkim z tym, że w uznaniu zawarte są zarówno elementy prawne, jak i polityczne. Przy braku kodyfikacji, instytucja uznania państwa opiera się na zwyczaju międzynarodowym i ogólnych zasadach prawa. Celem opracowania było wykazanie znaczenia uznania państwa w kontekście wybranych przykładów z praktyki. Dokonanie przeglądu praktyki oraz analiza obowiązującego prawa międzynarodowego w dziedzinie uznawania państw umożliwiły przedstawienie szeregu problemów związanych z odpowiedzią na pytania: czy uznanie państwa jest aktem prawnym, czy politycznym; jakie kryteria warunkują dokonanie uznania państwa albo jego odmowę; czy uznanie państwa jest aktem dobrowolnym czy obowiązkowym oraz jaka jest praktyka uznawania państw przez organizacje międzynarodowe. Całość rozważań ujęta została w pięciu rozdziałach, w których kolejno poddano analizie: uznanie jako instytucję prawa międzynarodowego, uznanie państwa, rodzaje i formy uznania państwa, uznanie państwa przez organizację międzynarodową oraz praktykę uznawania w różnych sytuacjach.

Problem uznania państwa jest problemem złożonym prawnie i politycznie, o czym świadczy praktyka państw, która w kwestii uznania nowych państw nie jest jednolita. W związku z tym ocena prawna tej praktyki w zakresie jej skutków jest trudna. Przy braku stosownych kodyfikacji i jednocześnie niejednolitej praktyce państw, nie zawsze łatwo jest bowiem jednoznacznie określić, które normy zyskały już status zwyczajowy, a które nie, albo są dopiero w stadium tworzenia.

Za każdym razem, gdy powstaje nowe państwo, zachodzi konieczność podejmowania decyzji o jego uznaniu lub nieuznaniu. Taka decyzja jest nieunikniona, gdyż państwo może w pełni uczestniczyć w stosunkach międzynarodowych pod warunkiem jego uznania. Dokonując uznania nowo powstałego państwa uznający potwierdza jego pełną osobowość prawną wraz z wynikającymi stąd prawami i zobowiązaniami międzynarodowymi. Należy przy tym podkreślić, że uznanie za podmiot prawa międzynarodowego uzależnione jest przede wszystkim od zaistnienia przesłanek obiektywnych. Udzielając uznania państwa muszą działać zgodnie z zasadą efektywności, oceniając czy nowa jednostka geopolityczna rzeczywiście będzie mogła nabywać prawa i samodzielnie je chronić. Ocena stopnia spełnienia tego kryterium leży jednak w gestii poszczególnych państw, co zawsze stwarza możliwość zbytniej jej dowolności. Stąd nawet przy spełnianiu przez nowe państwo wszystkich kryteriów prawnych niezbędnych do uznania, inne państwa, kierując się względami politycznymi mogą faktycznie tego uznania odmówić. Zauważyć jednak należy, że prawo międzynarodowe nie pozostawia swym podmiotom całkowitej swobody w przedmiocie uznania. We współczesnym prawie międzynarodowym można mówić o prawnym obowiązku uznania za państwa tych nowych samodzielnych jednostek terytorialnych, których proces państwowotwórczy, jak i istnienie koniecznych elementów państwowości nie budzi wątpliwości prawnych. Natomiast nie mogą zostać uznane za państwo jednostki geopolityczne, które nie spełniają warunków państwowości sformułowanych tradycyjnie w prawie międzynarodowym. Obowiązkiem państw jest również nieuznawanie sytuacji sprzecznych z zasadami powszechnego prawa międzynarodowego. Odmowa uznania może być uzasadniona jedynie faktem naruszenia przez państwo norm prawa międzynarodowego regulujących zasady współżycia społeczności międzynarodowej. Tak więc prawo międzynarodowe określa sytuacje, kiedy uznanie państwa jest nakazane oraz kiedy jest ono zakazane. Współcześnie znaczącą rolę w koordynowaniu nieuznawania odgrywają

Zgromadzenie Ogólne i Rada Bezpieczeństwa. Praktyka tych organów pokazuje, że podstawą odmowy uznania jest przede wszystkim niezgodność utworzenia państwa z normami *ius cogens*. Jeśli chodzi o formy uznania, to demokratyzacja społeczności międzynarodowej, która wpływa na rozwój prawa międzynarodowego, zaczęła być również widoczna w tym zakresie. Zaczęło tracić więc na znaczeniu kwalifikowanie uznania *de facto* jako warunkowego, przejściowego i odwołalnego, a uznania *de iure*, jako bezwarunkowego i nie podlegającego odwołaniu, trwałego. Obecnie, jak wykazuje praktyka państw, również uznanie *de iure* może być wycofane z przyczyn politycznych lub gdy znikną wymagane warunki, które były podstawą uznania. Warto jednak zauważyć, że w praktyce wycofanie uznania *de iure* występuje bardzo rzadko. Aktualnie różnica między uznaniem *de iure* i *de facto* nie ma więc charakteru zasadniczego. Natomiast w sytuacji, kiedy prawo pozostawia swobodę uznania państwom, coraz większego znaczenia zaczęło nabierać uznanie kolektywne przez organizację międzynarodową, którego formą może być np. przyjęcie nowego państwa w poczet członków. W tym zakresie praktyka organizacji międzynarodowych pokazuje, że uzyskanie członkostwa nie eliminuje jednak praktyki uznawania indywidualnego. Obecnie w procesie uznawania nowych państw przez organizacje międzynarodowe można zaobserwować pozytywne zjawisko w postaci podejmowanych przez państwa członkowskie wysiłków zmierzających do wypracowania wspólnych zasad dotyczących uznawania nowych państw, czego przykładem jest ONZ czy Unia Europejska. Przyjęcie przez Unię, w 1991 roku, wytycznych w sprawie uznawania nowych państw powstałych po rozpadzie ZSRR i Jugosławii było próbą stworzenia bardziej czytelnych reguł dla tej instytucji, a oparcie ich na obowiązujących zasadach prawa międzynarodowego pozwalało na szersze i bardziej powszechne ich stosowanie. W dalszym ciągu istnieje jednak potrzeba podejmowania większych wysiłków zmierzających do wypracowania, szczególnie w ramach ONZ, zasad odnoszących się do uznawania nowych państw przez organizację międzynarodową.

Oceniając instytucję uznania państwa można stwierdzić, że posiada ona znaczenie polityczne i prawne. W pierwszym przypadku z uwagi na to, że jest ona niezbędnym warunkiem zabezpieczenia międzynarodowego pokoju i współpracy międzynarodowej. W drugim zaś z uwagi na to, że tworzy trwałą, normalną podstawę prawną stosunków między dwoma państwami, przekształcając stan o cechach nie dość pewnych w znormalizowaną i ustabilizowaną sytuację prawną. Tak więc znaczenie uznania z punktu widzenia prawnego polega na tym, że sprzyja ono normalizacji stosunków między państwami przez to, że pozwala oprzeć je na prawnej podstawie. Ponadto, udzielenie uznania nowemu państwu poważnie ogranicza możliwość posługiwania się nieuznawaniem jako środkiem nacisku politycznego w celu ingerowania w jego sprawy wewnętrzne.

Ukazana w monografii praktyka stosowania instytucji uznania państwa pozwala zauważyć, że największe kontrowersje wzbudza ona w odniesieniu do państw powstałych w drodze secesji. W tym przypadku pojawia się bowiem problem pogodzenia zasady samostanowienia z zasadą integralności terytorialnej państwa. Należy podkreślić, że prawo międzynarodowe jednoznacznie stoi na stanowisku, że zasada samostanowienia nie może być traktowana jako zezwolenie na działalność rozbijającą integralność terytorialną państw – tym samym nie uzasadnia ona prawa do secesji. Nie znaczy to jednak, że secesja jest zakazana przez prawo międzynarodowe. Wyjątkami dopuszczanymi przez doktrynę są bowiem sytuacje, w których uciskane mniejszości (tj. pozbawione fundamentalnych praw i wolności człowieka) mają prawo do secesji, a także w których nieuznawanie prawa do secesji i utworzenia własnego państwa stanowiłoby zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa światowego. W świetle współczesnego prawa międzynarodowego nie istnieje ani prawo do secesji, ani bezwzględny zakaz secesji. Ta neutralna pozycja zmienia się jednak, gdy do odłączenia części terytorium danego państwa dochodzi w warunkach naruszenia podstawowych norm międzynarodowych (zwłaszcza o charakterze *ius cogens*). Takie okoliczności secesji stanowią formalną podstawę obowiązku odmowy uznania powstałego w jej wyniku nowego państwa, czego przykładem jest Krym oraz Doniecka i Ługańska Republika Ludowa.

Współczesna praktyka wskazuje, że państwa nie marginalizują znaczenia zasady integralności terytorialnej oraz nie akceptują sytuacji nielegalnych. Brak uznania za państwa takich terytoriów jak m. in. Górski Karabach, Abchazja czy Południowa Osetia wskazuje wyraźnie na współczesne tendencje w tym zakresie i jest wymowną ilustracją współczesnej roli uznania jako instytucji prawa międzynarodowego. Wydaje się jednak, że problem uznania państwa w prawie międzynarodowym nadal budzić będzie wątpliwości praktyczne do czasu wypracowania rozwiązań prawnych na szczeblu międzynarodowym. Brak jednoznacznych kryteriów uznania sprzyja bowiem podejściu *stricte* politycznemu przy podejmowaniu decyzji o uznaniu państwa lub jego odmowie.